

SOS Racisme
Nørre Allé 7,
2200 Kbh. N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

København, d. 25. februar 2024

Til Udlændingeministeriet!
Att.: uim@uim.dk;
cc: lto@uim.dk

SOS Racisme indsender hermed hørings svar på:

Lovforslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik (Skærpede betingelser for at opnå ret til kontanthjælp)

Af høringsbrevet fremgår, at:

”Lovforslaget medfører, at omkring 10.000 skønnede personer vil opleve en væsentlig nedgang i ydelsen ved forslaget virkning den 1. juli 2025, **fordi de ikke på det tidspunkt vil opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse** i mindst 2,5 år inden for de seneste 10 år som betingelse for fortsat at modtage uddannelses- eller kontanthjælp”. ”Lovforslaget skal træde i kraft den 1. juli 2024 og få virkning den 1. juli 2025”.

SOS Racisme synes at et lovforslag med det udtalte formål at fattiggøre 10.000 mennesker i Danmark og ikke engang bidrage til øget beskæftigelse, skulle regeringen ikke have fremsat!
Ifølge regeringens beregninger koster det 9 millioner kr. – uden man regner med at Danmark får noget ud af det!

Hvis man ikke kan gøre noget, der er godt for nogen, men kun vil lave ulykker for ikke at miste udlændingefjendtlige stemmer til konkurrerende partier, er det være bedre **ikke** at fremsætte forslaget. De berørte kan jo heller ikke selv lave om på datoen for, hvornår de kom til Danmark, eller nå at arbejde fuldtids 2,5 år frem inden 1. juli 2025!

SOS Racisme er også imod det endnu ikke fremsatte lovforslag om 37 timers arbejdspligt for kontanthjælpsmodtagere, som heller ikke synes at have noget formål udover det ovennævnte, som vil fattiggøre endnu 10.000 mennesker; men det har vi ikke set fremsat endnu, men vil bede om at få det tilsendt i høring.

Hvis formålet derimod er at få en del af de 2 x 10.000 mennesker, der ellers bliver fattiggjort, i gang på arbejdsmarkedet, og dermed få fat i noget af den arbejdskraft, vi mangler i Danmark i dag, har vi et bedre forslag her:

Brug gulerødder i stedet for pisk! Vis anerkendelse og respekt for autonomi!

Og - både for de psykisk syge unge, der har brug for uddannelseshjælp, og for andre med psykisk sygdom eller lavt selvværd: Bliv ved med at støtte dem til de har nået deres mål, så de kan få den sejr, de har fortjent! Fx gennem en mentorordning eller lignende:

- Giv kontanthjælpsmodtagere ret til at tjene et større beløb end nu, som ikke modregnes i kontanthjælpen, uddannelseshjælpen, etc.,
- Hvis vedkommende er under 30 år uden en afsluttet erhvervsuddannelse, og ønsker og vurderes parat til en egnet uddannelse, men ikke har kunnet leve op til et krav om 225 timers arbejde, så drop kravet!
- Brug det, at der findes så mange ubesatte jobs i rigtige stillinger rundt om, som løftestang til at hive folk ind på arbejdsmarkedet i sådanne jobs, - i starten på deltid, hvis det ønskes, da det må være mere overskueligt til en begyndelse, hvis man har været langvarigt uden for arbejdsmarkedet. Herefter vil mange- eller i alt fald nogle – kunne trække op i tid. Det vil have den fordel, at der er tale om rigtige jobs på det rigtige arbejdsmarked, med krav og forventninger og forhåbentlig også nyttiggørelse af den ansatte. I den private sektor, vil der i en del tilfælde formentlig være mulighed for at fortsætte, ligeledes i nogle ansættelser i den offentlige sektor. Evt. kunne man aftale en kort praktik – fx to ugers prøvetid eller en måneds, betalt af kommunen, så arbejdsgiveren og arbejdstageren kunne se jobbet og hinanden an.
- Lav kvalificerede mentorordninger – evt. med fælles mødefora!
- Tag en grundig samtale med kontanthjælpsmodtageren først om hans/hendes egne behov og økonomi, og ønsker til et job, og om hvad der skal til for at ændre situationen
- Og om evt. børnepasning, pleje af et sygt familiemedlem, psykisk sygdom, evt. selvværd, misbrug, traumatisering, anden sygdom eller andre problemer fx lavt selvværd eller sprog, der kan stå i vejen for selv at finde et arbejde
- Mange udlændinge har et fint eller et tilstrækkeligt ordforråd og korrekt sætningsopbygning, men kan have svært ved udtalen på dansk. For mange kunne det forbedre ansættelsesmulighederne, hvis de trænede dette intensivt, og lærte at tale et meget tydeligt og langsomt dansk. Det gælder oftest uanset, hvilket land de kommer fra
- Afskaf de obligatoriske samtaler om reintegrationsbistand, da de er nedværdigende og opleves som trusler, og som om man ikke tror på dem. Nogle flygtninge kan ikke holde dem ud og undværer hellere kontanthjælpen og samtalen, fordi den reaktiverer deres PTSD. Hvis folk selv vil flytte til hjemlandet, har de jo lov til at spørge om det.
- Forsøg at undgå de alleralvorligste sammenbrud, som kan sende folk ud i hjemløshed.

Det meste af det er man vel vant til at gøre i jobcentrene, men for dem, der er længst ude, skal der måske en særlig støtte til.

Hvis man ikke laver særregler for unge med psykiske lidelse, der søger uddannelseshjælp eller kontanthjælp, overtræder man formentlig et **forbud mod diskrimination af handicappede**. Tilsvarende gælder for folk over 30 år med psykiske lidelser, og som søger kontanthjælp, de har hidtil kunnet fritages for krav om 225 timers arbejdspligt i ustøttet job. Efter at pension for disse grupper i årevis næsten ikke var en mulighed, ser den ud til at være blevet det igen. For de allermest syge er det jo en mulighed, men for mange, der er mindre syge, kunne flexjob være et bedre tilbud – medmindre da, man vil gøre brug af vores forslag?

Da lovforslaget ikke selv nævner det, må man spørge, hvad resultaterne er fra lovændringen med de tilsvarende krav i 2018 for folk, der var indrejst første gang siden 2008. Er resultaterne herfra overhovedet gjort op og har det været regnet ud – måske bare fra en stikprøve – om der er kommet flere i arbejde af den grund? Eller har det kun resulteret i fattiggørelse, inkl. flere fattige børnefamilier?

Hvilken hjælp vil man fra starten af tilbyde kommunerne, som skal i gang med endnu et ørkesløst kontrolarbejde kun 6 år efter lovændringen i 2018, og kontrollere dokumentation i lange baner for beskæftigelse såvel som opholdskrav i Danmark?

Hvordan vil man have at folk skal kunne huske hvornår de har været i udlandet de sidste ti år – og hvor længe?

Vedrørende det årlige timetal er det jo beregnet som 37 timer x 52 (uger/år) x 2,5 = 4.810 timer. De ansatte har normalt 5 eller 6 ugers ferie med løn eller ferieløn, men er der taget højde for, at folk, der er timelønnede, og som fx ernærer sig ved at holde foredrag, undervisning som løst ansatte timelærere, vagter, vikarer, mv. også skal have timer nok til at dække ferien ind ved de 2 ½ års fuldtidsarbejde på 10 år?

Som ved lovforslaget dengang, må vi fortsat sige, at det er fortsat diskriminerende. Det er derfor at EU og EØS ikke vil kunne acceptere det, fordi det går ud over borgerne i deres medlemslande. Og Danmark vil her hellere undgå en retssag ved EU-domstolen, da den erfaringsmæssigt kan medføre store bøder og omkostninger og genere Danmarks ry.

Og – hvordan vil man behandle flygtninge – og den aktuelt største flygtningegruppe, nemlig fordrevne fra Ukraine? Det oprindelige forslag fra 2018 var bl.a. beregnet for flygtninge, der var kommet hertil siden 2008. Flygtningene kommer jo ikke til at blive behandlet – ”på lige fod” med de fleste kontanthjælpsmodtagere i Danmark, men får aktuelt SHO-ydelse.

Vi betragter forslaget som udlændingefjendtligt over for ”ikke-vestlige”, som er den gruppe, som det – ifølge indledningen i lovforslaget – især skal ramme. Og de såkaldt ”ikke-vestlige” skulle angiveligt udgøre cirka 90% af de cirka 10.000 mennesker, det vil ramme - og måske udgør de også 90% af de 10.000 i forslaget: *Aftale om en ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne.*

Vi vil lige minde om, at FN's Racediskriminationskomité, CERD efter eksamination af Danmark i 2021 skrev, at ringere behandling af gruppen: ”Ikke-vestlige” udgjorde diskrimination i Racediskriminationskonventionens betydning og altså overtrådte konventionen. Det var en af de ting, de pålagde Danmark at følge op på i næste rapport til CERD. CERD's rapport kan ses her, og 3 punkter er vist i høringsvaret: <https://drive.google.com/drive/folders/1Po9G9uqKjo07BmXHpcfdgnuWnGa1wDj4>

“The “parallel society” plan¹². The Committee is concerned that the package of laws previously known as “Ghetto package” has a discriminatory impact on ethnic minorities. The Committee is also concerned that, under these laws, although areas classified as “vulnerable” have already met at least two of four detailed socio-economic criteria, the additional criterion of having at least 50 percent of “non-Western” residents leads to such vulnerable areas being classified as “parallel societies” and to the application of more restrictive rules, thus adding a discriminatory ethnic and racial element to these laws, which can result in stigmatization in various areas of life, such as employment, housing and access to services (art. 3, 5).

13. The Committee recommends that the State party:

- (a) Refrain from using the percentage of immigrants and their descendants from “non-Western” countries in a certain area as a basis for applying stricter laws and measures;
- (b) Undertake a comprehensive review of the impact of the laws and regulations under its programmes to address “parallel societies” and amend or repeal any provisions that directly or indirectly discriminate against any groups under article 1 (1) of the Convention, including with respect to their right to housing, employment, education, or equality before the law.

Paragraphs of particular importance

44. The Committee wishes to draw the attention of the State party to the particular importance of the recommendations contained in paragraphs 11 (use of terms “Western” and “non-Western”), 13 (c) (the “Parallel society” plan) 19 (c) (hate crime and hate speech) and 21 (a) (racial profiling) above and requests the State party to provide detailed information in its next periodic report on the concrete measures taken to implement those recommendations”.

Det aktuelle forslag her rummer nogle forblommede sætninger om **at skabe ens regler, uanset hvornår man første gang er komme til Danmark efter 2. april 1968 – dvs. for 56 år siden og til i dag**, nu, så det er ikke kun dem, der er kommet hertil efter 2008, der skal have erstattet kontanthjælpen med en SHO-ydelse. Men dels går EU og EØS-borgere fri, **for EU og EØS accepterer ikke diskrimination af deres borgere. Dels vil de, der er kommet til Danmark efter EU-reglerne om arbejdskraftens frie bevægelighed gå fri.**

Vedrørende: Indførelse af et beskæftigelseskrav for ret til uddannelses- eller kontanthjælp

At man skal have arbejdet mindst 2½ år i Danmark før man kan få uddannelseshjælp eller kontanthjælp er der ingen grund til! Det gælder ikke for EU/EØS-borgere, og regeringen vil helst heller ikke ramme danske statsborgere, især ikke, hvis de har tilknytning til Danmark:

”En dansk statsborger, der efter sin tilbagevenden til Danmark fra et ophold i et andet EU-/EØS-land hverken opfylder opholdskravet eller har opnået arbejdstagerstatus, har alligevel ret til uddannelses- eller kontanthjælp, hvis personen har en tilstrækkelig grad af tilknytning til Danmark.”

”Det beror på en konkret vurdering, om en dansk statsborger har en tilstrækkelig grad af tilknytning til Danmark. I vurderingen af tilknytning kan følgende kriterier indgå:

- Samlet ophold i Danmark set i forhold til varigheden af ophold i andre EU-/EØS-lande

- beskæftigelse i Danmark eller øvrige økonomiske bånd til Danmark
- nære familiemedlemmer i Danmark
- taget grundskole og/eller uddannelse i Danmark
- dansk kundskaber
- sociale bånd til Danmark"

DET er da diskrimination af rang! og må være forbudt efter EMRK art. 14. Men dette spørgsmål er slet ikke drøftet i lovforslagets kommentarer, måske fordi juristerne ved, at det ikke holder vand.

I vores hørings svar til lovforslag i 2018 anførte vi, at selve den antagelse, at hvis man ikke har haft en indtægt en måned, så har man nok ikke været i Danmark – den er ikke rigtig. Nu er det højst to måneder man må være i udlandet et år, for at det ikke skal tælles med til den samlede tid i udlændighed. Vi vil derfor fastholde, at Stavnsbåndet er ophævet for mange år siden, og at man kan være en lige så god arbejdskraft, mens man er i Danmark, hvis man har boet i udlandet en tid, som hvis man ikke har! Måske endda en bedre arbejdskraft, hvis man også har lært noget i udlandet?

I øvrigt anses det som noget "dansk" blandt unge mennesker, efter afsluttet – eller uafsluttet ungdomsuddannelse eller skoleuddannelse - at tage et sabbatår for at rejse ud i verden uden for Danmark og få udvidet sin horisont – enten ved at rejse rundt, arbejde frivilligt, eller tage et halvt eller et helt år af sin uddannelse i udlandet! Det sidste er rent faktisk noget, som en tidligere regering ledet af Socialdemokratiet i samarbejde med universiteter og EU har opfordret til. På en sådan rejse kan man lære noget både om Danmark, ved at måtte undvære den sociale sikring en periode, og om det eller de lande, man rejser ud i.

Mange rejser ud for deres arbejde. For mange andre mennesker, er det andre forhold der gør at man rejser til udlandet en tid: fx hvis man er gift/bor sammen med en udlænding og familien gerne vil lære begge lande at kende for bedre at kunne vælge hvor man ender med at ville bo; eller fordi man ønsker at ens børn skal kunne begge sprog og lære begge kulturer at kende; eller af hensyn til familie, som man føler sig forpligtet til at hjælpe og støtte i det andet land. Eller af hensyn til sig selv, fordi man har behov for at være mere hos sine venner og sine kære. Andre har haft behov for længere udlandsophold, fordi de har adopteret et barn fra landet, og har skullet være der i en længere periode. Og atter andre har bare haft lyst til at se noget nyt og andet.

Hvorfor skal man straffes med at få frataget rettigheder af den grund?

Er det ikke et frit land, vi lever i?

Konklusion:

SOS Racisme advarer mod at gennemføre lovforslaget fordi det er fattiggørende, diskriminerende og i modsætning til borgernes interesser og deres mulighed for frit at vælge, hvordan de vil leve livet.

Danmark har ikke noget ud af endnu engang at fattiggøre de 90% "ikke-vestlige" med SHO-ydelser, det er **indirekte diskrimination**.

At stille et opholds krav som det nævnte siden 1968, er direkte diskrimination, af to grupper:

udlændinge der er ankommet siden 1968 – heriblandt de fleste af de flygtninge, der bor i Danmark, hvoraf en stor del har PTSD og derfor kan have særlige behov i deres arbejdsliv; og **af de danskere, der har været uden for landet i over et år af de sidste ti år.**

Og at man kan undgå det for danske statsborgere, hvis man tager hensyn til seks kriterier om tilknytning til Danmark, + evt. endnu andre, som formentlig er opfyldt af de fleste, der er opvokset i Danmark, kan også tolkes som direkte diskrimination.

Hvis personer med langvarig sygdom – hvad vi tror mange af de 10.000 har – ikke undtages eller gives særlige vilkår med nedsat tid, etc., kan det også overtræde forbuddet mod **diskrimination af handicappede.**

Vi tror, man meget bedre kan bidrage til Danmarks interesser og samtidig undgå diskrimination ved at bruge vores forslag - i stedet for det aktuelle lovforslag, hvis vi ønsker en endnu større arbejdsmarkedsdækning i øjeblikket. Den er rent faktisk steget meget de sidste år, især hos unge.

Når regeringen ikke har fortalt eller opgjort, hvad det tidligere lovforslag har medført af **ulemper: fattiggørelse og udsættelser af boliger**, og **fordele: ekstra arbejdskraft gennem ansættelser af de folk**, der var berørt af det nævnte forslag fra 2018, enten som fuldtids- eller deltidsansatte, gerne omregnet til personår i fuldtidsbeskæftigelse: **Er det fordi, der ikke er nogen gevinst at skrive om?**

Venlig hilsen,

For SOS Racisme,

Anne Nielsen, Talsperson